

Maciej Prarat

konserwator zabytków, zabytkoznawca

monuments conservator, heritage historian

Średniowieczne przekształcenia zespołu trzech budynków przy ul. Mostowej 6 w Toruniu

Medieval transformations of a complex of three buildings at 6 Mostowa Street in Toruń, Poland

Abstrakt

Zespół budynków na ul. Mostowej 6 jest jednym z najciekawszych przykładów architektury mieszczańskiej na terenie Starego Miasta Torunia, wpisanego na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. W dotychczasowej literaturze nie rozpoznany całościowo zabytek datowano na XVI w. Przeprowadzone w latach 2014-2015 badania architektoniczne znacznie zmieniły obraz jego przekształceń. Celem niniejszego tekstu jest prezentacja historii budowlanej do połowy XVI w., kiedy to budynki zostały ze sobą połączone, otrzymując dzisiejszą formę. W najstarszej fazie (XIII-XIV w.) były to najprawdopodobniej trzy niezależne domy szkieletowe zbudowane na kamiennych piwnicach, o wielkości dzisiejszego pierwszego traktu. W XIV w. doszło do ich rozbudowy w głąb działki wraz z wyprowadzeniem ceglanych ścian wzdłużnych. Budynki otrzymały typowy układ dwutraktowy. Elewacje w tym czasie zapewne były jeszcze szkieletowe; były wymieniane od XV do XVI w. W bardzo dobrym stanie zachowany jest szczyt schodkowy kamienicy południowej, pochodzący z ok. 1400 r., która – tak jak północna – pełniła funkcję domu-składu. Budynek środkowy od początku pełnił funkcję przejazdu ze spichlerzem.

Słowa kluczowe: badania architektoniczne, kamienica mieszczańska, Toruń

Abstract

The complex of buildings at 6 Mostowa Street is one of the most interesting examples of burgher architecture in the Old Town of Toruń, inscribed on the UNESCO World Heritage List. The literature has so far dated the incompletely recognised monument to the 16th century. Architectural research carried out in 2014-2015 brought a significantly changed picture of its transformations. This paper sets out to present the history of construction until the mid-16th century, when the buildings were joined together to acquire the form they have today. In the earliest phase (13th-14th century), these were most probably three independent timber-framed houses built on stonework basements, the size of today's first bay. In the 14th century, they were extended into the plot, with the construction of longitudinal brick walls. The buildings were arranged in a typical double-bay layout. At that time, the façades were probably still timber-framed; they were consecutively replaced from the 15th to the 16th century. A very good state of conservation is observed for the stepped gable of approx. 1400 in the southern tenement house, whose function, like the northern one's, was a house combined with a warehouse. The middle building from the beginning served as a passage with a granary.

Keywords: architectural research, burgher house, Toruń

Dr Maciej Prarat, pracownik Zakładu Konserwatorstwa Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jego obszar zainteresowań jest związany z badaniami architektonicznymi, historią technik budowlanych oraz historią techniki. Członek PKN ICOMOS oraz oddziału toruńskiego SKZ.

Maciej Prarat, PhD, an employee of the Heritage Conservation Department, Institute for the Study, Restoration and Conservation of Cultural Heritage, Nicolaus Copernicus University in Toruń. His area of interest focuses on architectural research, the history of construction techniques and the history of technology. Member of PNC ICOMOS and Historical Monuments & Art Conservators Association Poland, Toruń Branch.